
Investigación e Innovación Educativa en Docencia Universitaria.

Retos, Propuestas y Acciones

Edición de.

Rosabel Roig-Vila
Josefa Eugenia Blasco Mira
Asunción Lledó Carreres
Neus Pellín Buades

Prólogo de.

José Francisco Torres Alfosea
Vicerrector de Calidad e Innovación Educativa
Universidad de Alicante

Edición de:

Rosabel Roig-Vila
Josefa Eugenia Blasco Mira
Asunción Lledó Carreres
Neus Pellín Buades

© Del texto: los autores (2016)

© De esta edición:

Universidad de Alicante
Vicerrectorado de Calidad e Innovación educativa
Instituto de Ciencias de la Educación (ICE) (2016)

ISBN: 978-84-617-5129-7

Revisión y maquetación: Neus Pellín Buades

Curs d'iniciació a la Filologia Catalana

M. À. Francés Díez (coord.); C. Arronis Llopis; E. Baile López; E. Balaguer Pascual; H. Càmara Sempere; A. Esteve Guillén; F. Gisbert Muñoz; S. Montserrat Buendía; I. Mira Navarro, C. Segura Llopes.

Departament de Filologia Catalana
Universitat d'Alacant

RESUM (ABSTRACT)

Aquest article detalla el procés del plantejament i el disseny del Curs d'Introducció a la Filologia Catalana, dut a terme per un grup de professors i professores del Departament de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant. El curs combina objectius propedèutics i de tipus social i conductual, ja que no sols pretén oferir formació a l'alumnat de segon de batxillerat i primer de grau en matèria de llengua, literatura i cultura al País Valencià i a la resta de territoris catalanoparlants, sinó també informar sobre què fem i com som a Filologia Catalana en un entorn marcat sovint per prejudicis de tipus lingüístic i cultural. L'article mostrarà quines possibilitats d'interfície virtual han estat considerades adequades per als nostres objectius (Moodle, curs MOOC i web amb gimcana d'aprenentatge) i detallarà el tipus de recursos i materials usats i preparats, respectivament, per al curs, que, com hem avançat, estarà dividit en tres grans mòduls: llengua, literatura i cultura.

Paraules clau: propedèutica, Filologia Catalana, Moodle, MOOC, gimcana virtual.

1. INTRODUCCIÓ

1.1 El Curs d'Introducció a la Filologia Catalana.

La conformació d'aquesta xarxa d'innovació docent és una de les mesures previstes en un pla de comunicació posat en marxa pel Departament de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant durant el curs 2015-2016. En efecte, una part d'aquest pla partia de la constatació de diversos problemes que, en realitat, tenen un origen comú: la falta d'informació sobre el grau en Filologia Catalana en les comarques on la Universitat d'Alacant exerceix la seua influència —bàsicament, el sud del País Valencià.

La situació sociolingüística del valencià en aquest territori i el desconeixement sobre la filosofia de la docència que es fa en el Grau en Filologia Catalana afecta negativament, en la nostra opinió, a la percepció social del títol, començant pel seu nom, que fa referència al nom científic de la llengua compartida per catalans, valencians i balears. A més, aquest mateix context incideix en la falta de formació del futur alumnat en qüestions relatives a la llengua, la literatura i la cultura catalanes. Per això, entre altres mesures, un grup de professors del Departament de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant vam decidir dissenyar el Curs d'Iniciació a la Filologia Catalana que presentarem a continuació.

1.2 La propedèutica en l'accés a la universitat.

Les accions propedèutiques encaminades a facilitar la integració de l'alumnat nouvingut a la Universitat i també a proporcionar un complement de formació per a aquells que aspiren a incorporar-s'hi es manifesten, normalment, en iniciatives relacionades amb l'acció tutorial, però també amb el disseny dels denominats cursos zero o de preparació d'estudis. Aquests cursos, que procuren recopilar el conjunt de sabers i disciplines que cal conèixer per preparar l'estudi de la matèria o de la ciència en qüestió, solen ser necessaris com a pas previ a l'aprenentatge metodològic. És una àrea reconeguda en l'àmbit mèdic i també en el de la Filosofia, tot i que fa temps que se'n parla —amb altres noms— al de l'ensenyament. Per exemple, Furió i altres (2001) reflexionen a propòsit de l'ensenyament de les ciències a l'educació secundària i es plantegen si hauria d'anar orientat a l'alfabetització científica o ser una mena preparació per a l'especialització universitària. Igualment, Sergio Tobón (2007) aplica el concepte en l'àmbit de l'ensenyament per competències.

Algunes universitats ofereixen aquest tipus de cursos; per exemple, la Universitat Autònoma de Barcelona (2016), que es proposa, segons la web oficial, “millorar els mètodes d'aprenentatge, optimitzar el rendiment en general en relació als estudis i permetre superar dificultats específiques per seguir amb normalitat una determinada titulació”. La majoria es refereixen a l'àmbit de les ciències, però. Igualment, la Universitat Politècnica de Catalunya (2016) ofereix cursos zero per a Química, Matemàtiques i Expressió Gràfica. De l'àrea de les Ciències Socials destaca el curs zero que ofereix la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona (2016). Tanmateix, no hem sabut trobar cursos d'aquest tipus en matèries filològiques, potser perquè es considera que els continguts humanístics es poden adquirir amb facilitat en els primers cursos dels graus corresponents. Nosaltres, però, entenem que sí que és convenient en el nostre cas per les raons abans exposades i que, a més, resulta necessari per a l'objectiu de combatre prejudicis de tipus sociolingüístic i cultural. De fet, no de bades el nostre grau traspasa els murs de les aules universitàries i pretén treballar per la nostra llengua i la nostra cultura en la societat que l'envolta.

1.3 Propòsit.

El propòsit d'aquesta xarxa, doncs, és dur a terme els primers passos per a la creació d'un Curs d'Introducció a la Filologia Catalana, que tinga una dimensió formativa propedèutica però també, alhora, servisca d'informació per a combatre prejudicis de tipus sociolingüístic i cultural relacionats amb el valencià i la cultura compartida amb la resta de territoris catalanoparlants.

2. PLANTEJAMENTS DEL CURS D'INTRODUCCIÓ A LA FILOLOGIA CATALANA

2.1 Objectius.

Els objectius del nostre Curs d'Introducció a la Filologia Catalana són, doncs, els següents:

- a) Difondre la informació sobre com som i què fem a Filologia Catalana.
- b) Facilitar a l'alumnat el pas de segon de batxillerat al primer curs del grau en Filologia Catalana.

- c) Introduir a l'alumnat en el món de la Filologia des d'una perspectiva lúdica i motivadora.
- d) Oferir formació que podria resultar complementària a la que, en segon de batxillerat, s'imparteix en l'assignatura Valencià: llengua i literatura.
- e) Facilitar el contacte entre alumnat de segon de batxillerat i alumnat de primer del Grau en Filologia Catalana.
- f) Estimular, entre el professorat del grau, el debat sobre la tasca docent i els continguts de la titulació.

2.2. Mètode i procés d'investigació.

El procés dut a terme per a dissenyar el curs d'introducció va passar, en primer lloc, per l'enunciació dels objectius exposats en l'apartat anterior. El disseny de cursos zero és habitual en algunes titulacions (sobretot, de l'àrea de les ciències experimentals, com hem vist en el punt 1.2), i les finalitats propedèutiques estaven clares. Ara bé, els objectius de tipus social i conductual requerien repensar o ampliar l'espectre de destinataris del curs. Si bé ens interessava proporcionar formació a l'alumnat de primer de grau, també volíem arribar a un hipotètic alumnat de segon de batxillerat interessat en la matèria, i al professorat de l'assignatura Valencià: llengua i literatura que connecta directament amb el grau en Filologia Catalana (de fet, aquesta és la titulació requerida per a poder impartir-la en l'educació secundària). Per a nosaltres era molt important l'aspecte lúdic i engrescador que volíem donar al material, per combinar, doncs, l'orientació propedèutica i la que pretenia incidir en la conducta i l'opinió sobre la cultura valenciana.

Així doncs, vam decidir dissenyar els continguts del curs d'acord amb tres grans mòduls: llengua, literatura i cultura. Evidentment, no concebíem cada àrea com un compartiment estanc, sinó que totes s'havien de connectar entre sí i establir una xarxa intertextual que expressara la noció de parts dins d'un tot harmònic.

Arribats a aquest punt, calia prendre la tercera decisió important, que havia de condicionar els continguts: el format del curs. Per arribar al major nombre de persones possible i per fugir dels condicionaments relacionats amb la presencialitat, vam decidir que hauria de ser un curs a distància, no presencial, accessible íntegrament en línia i interactiu. El repte era trobar la interfície que satisfera totes les nostres necessitats, i

vam iniciar una investigació sobre les possibilitats que ens oferien diversos recursos que teníem a l'abast.

En primer lloc, vam considerar la plataforma Moodle que, integrada dins del campus virtual de la Universitat d'Alacant, acumula una llarga tradició com a interfície per al disseny de material formatiu en línia. Com és ben sabut, Moodle (2016) es defineix a sí mateixa com “la plataforma mundial lliure que us ajuda a crear experiències efectives d'ensenyament i aprenentatge en un entorn col·laboratiu i privat”. Sabíem que la seua filosofia era la de la pedagogia constructivista social i que es desenvolupava gràcies a la col·laboració i el diàleg entre els participants, però, per saber-ne més, vam demanar a l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat d'Alacant un curs de formació en Moodle adreçat especialment a l'àmbit de les ciències humanes i, en concret, a matèries lingüístiques i culturals. Vam observar que, en part, sí que s'adequava als nostres objectius, però tenia un inconvenient important: per a usar la plataforma en la versió integrada en el campus virtual de la UA, que era l'opció recomanable pel caràcter oficial del curs, els participants havien de ser alumnes ja matriculats en algun dels graus de la Universitat. Això exclouia, ja des de l'inici, el possible alumnat de segon de batxillerat, però també part de l'alumnat de primer de grau que, a principis de curs (setembre) i per causes diverses (els terminis en la matriculació, l'actualització i disponibilitat de les dades en el campus virtual, etc.), no tindria la possibilitat de participar-hi per no constar encara com a alumnat de la UA.

En segon lloc, vam pensar en la possibilitat d'oferir un curs MOOC, sigles corresponents a l'anglès Massive Open Online Open Courses. Aquest tipus de cursos tenen la mateixa orientació constructivista que la plataforma Moodle, però hi estableixen una diferència fonamental:

Desde una concepción conectivista, donde la creación del conocimiento se basa en el establecimiento de conexiones, está claro que cuanto mayor sea el número de nodos, más posibilidades de aprendizaje hay en un curso determinado. Por lo tanto, el cambio desde las plataformas educativas cerradas a entornos de aprendizaje abiertos ha supuesto la posibilidad de que miles de personas de todo el mundo sigan diferentes iniciativas educativas. (MOOC 2016)

El caràcter obert del curs, doncs, solucionava els problemes d'accés que havíem detectat en la plataforma Moodle. Una mostra reeixida d'aquesta experiència és, per exemple, el curs XarxaMOOC (2016), coordinat per la UA i dissenyat en l'àmbit de la

Xarxa Vives per a l'aprenentatge del català, que es defineix com “el curs obert en català que t'ensenyarà llenguatge d'especialitat i terminologia, a més d'eines i recursos digitals, que necessites per als teus estudis”. La proximitat de la matèria que nosaltres preteníem treballar aconsellava, doncs, prendre'l com a model.

Ara bé, la complexitat del format del curs excedia els nostres coneixements (que, en el millor dels casos, tenien nivell d'usuari) per a dissenyar-hi els continguts i, per tant, requeria de la col·laboració d'algun expert en la matèria. Després de diverses consultes, vam saber que la UA obria convocatòries d'ajudes per al disseny d'aquest tipus de cursos, i que actualment estàvem fora de termini per a sol·licitar-les. La reobertura dels terminis corresponents es produiria, si no hi havia canvis respecte dels anys anteriors, a principis del curs 2016-2017, circumstància que aconsellava ajornar el trasllat del material dissenyat al format MOOC a partir de l'octubre-novembre de 2016.

Una tercera opció que vam tenir en compte, i que combinava accessibilitat i enfocament lúdic, era una pàgina web on allotjar una gimcana virtual d'aprenentatge. Ens basàvem, per a aquesta possibilitat, en una experiència prèvia que havia demostrat ser un èxit en els cursos acadèmics anteriors: l'Olimpíada de Filologia Catalana, coordinada pels professors Carles Segura i Sandra Montserrat. Les bases de l'activitat expliquen a l'alumnat interessat l'origen i la finalitat de la prova:

Amb l'objectiu de fer conèixer les titulacions que s'imparteixen a la Universitat d'Alacant, alguns departaments han preparat activitats diverses que segur que seran interessants i profitoses per a l'alumnat de 2n de Batxillerat. En concret, el Departament de Filologia Catalana i l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana hem organitzat la V Olimpíada de Filologia Catalana.

En aquesta Olimpíada podeu participar l'alumnat de 2n de Batxillerat de totes les modalitats de qualsevol centre públic, concertat o privat.

L'Olimpíada vos ajudarà a preparar l'assignatura de Valencià: Llengua i Literatura i també l'examen de Selectivitat. A més, coneixereu alguns dels interessos, continguts, idees, documents i webs amb què es treballa en els graus de Llengua i Literatura de la Universitat d'Alacant i, sobretot, en el de Filologia Catalana. (Departament de Filologia Catalana - IIFV 2016)

Els objectius de l'Olimpíada, doncs, coincideixen parcialment amb els del curs d'Introducció a la Filologia Catalana, i també part dels seus destinataris. L'orientació eminentment lúdica i engrescadora també casava amb el tarannà que volíem donar al nostre curs, ja que preveia l'itinerari d'aprenentatge següent:

En la fase eliminatòria, l'alumnat que hi vulga participar haurà de superar el que anomenem la Gimcana Virtual. Després d'inscriure-vos en l'enllaç que ja podeu trobar al web del Departament (<http://dfc.ua.es/va/>), caldrà que respongueu una bateria de preguntes en què haureu de realitzar petites recerques, sobretot en documents web. [...] Els alumnes podreu treballar individualment, per parelles o en petits grups, però recordeu que les respostes obligatòriament ens les haureu d'enviar a través del web de manera individual.

Per a participar-hi, era necessària la tutorització i la supervisió d'un professor, que en cap cas podia proporcionar les respostes a l'alumnat. La fase final, a la qual acudien les persones que havien superat la gimcana, preveia una prova presencial en la UA que era la que establia els guanyadors dels tres premis promesos.

Com hem dit abans, l'èxit de l'activitat, que de vora 40 participants en la primera edició havia passat a tenir-ne uns 200 en el curs 2015-2016, aconsellava tenir-la en compte com una de les possibilitats per oferir un Curs d'Introducció a la Filologia Catalana amb un format similar i accessible per a tothom.

Així les coses, vam decidir que l'opció MOOC i l'opció web estil olimpíada eren les que millor s'ajustaven als nostres objectius, i que potser una combinació de totes dues (inserir una gimcana en un curs MOOC) solucionava els problemes tècnics i de disseny que ens havíem trobat. En qualsevol cas, això implicava donar el format final al material ja durant el curs 2016-2017, en què, com a conseqüència lògica, pretenem demanar una altra xarxa ICE per a fer efectiu aquest trasllat de continguts —que implicarà, a la força, repensar o redissenyar algunes de les activitats previstes.

En relació amb això, el professorat participant en la xarxa ens vam subdividir en equips de treball per a acordar els continguts adients per a cadascun dels mòduls ja esmentats (llengua, cultura i literatura). Per raons d'espai no podem mostrar-vos en aquest article tot el que hem preparat, però sí que vos oferirem ara una part de les reflexions i del material relacionat amb l'àrea de literatura.

L'enfocament del material que volíem dissenyar i el mateix format del curs aconsellava usar material audiovisual de qualitat i pàgines web formatives que ens permeteren combinar la transmissió del coneixement amb l'experimentació literària a través de tallers de creació. Així, les píndoles literàries explicades per Laura Borràs com ara "La importància de llegir els clàssics" (Obra Social "la Caixa" 2014) o el documental *Ariadna. Un recorregut interactiu per la història i la literatura catalana del segle XX*, dirigit per Gemma Rodríguez i Laura Piaggio (2016), podien ser recursos interessants per al nostre futur alumnat. Així mateix, el taller de creació literària es

revelava la forma més fructífera de mostrar l'ensenyament de la literatura des d'una altra perspectiva, experiencial, no tant basada en la transmissió de conceptes com d'emocions. Tot seguit vos oferim un tast del material preparat, en aquest cas, per Enric Balaguer. Evidentment, hi faltaria aplicar-hi el disseny visual adequat, que incloguera imatges i, si escau, vídeos (per exemple, a algun dels poemes recitats pels autors o per altres rapsodes), però com que la segona fase del projecte (passar el material a un format en línia interactiu) es durà a terme durant el curs 2016-2017, de moment ens hem dedicat a recopilar i pensar quines mostres literàries usarem i com voldrem que l'alumnat hi treballe.

2.2.1 Taller literari. Poesia (per Enric Balaguer)

La poesia, com qualsevol altre tipus d'escriptura, no té fórmules, ni hi ha receptes per aconseguir uns determinants efectes. Potser l'únic ingredient a tenir present siga l'econòmic: ser sintètic, breu, com si un estigués escrivint un telegrama.

Heus ací algunes de les seues característiques:

- Equilibri entre allò que es diu i allò que no. Un poema suggereix, més que no diu.
- Hi ha progressió en el desenvolupament, encara que siga molt breu.
- Coherència amb ell mateix, no necessàriament amb la realitat.
- Hom busca una manera de dir exclusiva (singular, pròpia...).
- Condensació: diu molt més del que sembla dir.

Poemes per treballar-hi:

Taula 1. "Tres dones", de Joan Margarit.

<p style="text-align: center;">"Tres dones"</p> <p style="text-align: center;">Una fotografia que ens vam fer tres anys després d'acabada la guerra. És el jardí, de fet un pati descuidat que hi havia darrere de la casa. Cap dels qui hi som somriu. La por impregna els vestits, tantes vegades estripats i sargits, com les famílies.</p>

Mirem cap a la càmera: la mare
 amb el pentinat alt d'una pel·lícula
 de la França ocupada.
 L'àvia torça un mocador amb les mans
 per un dels fills, encara a la presó.
 Gairebé no recordo l'altra dona:
 seca de passar pena, la tieta
 va morir d'un atac passats uns mesos.
 Entre elles tres, en una bicicleta,
 als quatre anys, seriós, semblo un adult.
 Que poc en queda,
 guardat en el quartot de la memòria,
 que dóna al jardí sec d'una tardor
 amb fantasmes de roses: el jardí
 de la infantesa, el pati de la por.

Joan Margarit

Taula 2. "Espai i temps", de Joan Margarit.

"Espai i temps"

I de sobte la casa és massa gran.
 La mare i jo hem buidat els teus armaris
 i hem resseguit per taules i prestatges,
 de retrat en retrat, els teus somriures.
 De nit, amb llum elèctrica, els miralls
 em mostren el teu buit amb més relleu.
 Els mobles són més foscos,
 i per l'escala baixen
 la càlida barana que recorda
 la teva mà petita i els graons
 que encara van sentint de les teves passes.
 La casa, gran i buida, mira i mira
 el seu propi silenci

Joan Margarit

Taula 3. “Nosaltres, ben mirat, no som més que paraules”, de Miquel Martí i Pol

“Nosaltres, ben mirat, no som més que paraules”

Nosaltres, ben mirat, no som més que paraules,
si voleu, ordenades amb altiva arquitectura
contra el vent i la llum,
contra els cataclismes,
en fi, contra els fenòmens externs
i les internes rutes angoixoses.

Ens nodrim de paraules
i, algunes vegades, habitem en elles,
així en els mots elementals de la infantesa,
o en les acurades oracions
dedicades a lloar l'eterna bellesa femenina,
o, encara, en les darreres frases
del discurs de la vida.

Tot, si ho mireu bé, convergeix en nosaltres
perquè ho anem assimilant,
perquè ho puguem convertir en paraules
i perduri en el temps,
el temps que no és res més
que un gran bosc de paraules.

I nosaltres som els pobladors d'aquest bosc.

I més d'un cop ens hem reconegut
en alguna antiquíssima soca,
com la reproducció estafeta
d'una pintura antiga,
i hem restat indecisos
com aquell que desconeix la ciutat que visita.

Però la nostra missió és parlar.

Donar llum de paraula
a les coses concretes.

Eleva-les a la llum amb els braços de l'expressió viva
perquè triomfem en elles.

Tot això, és clar, sense viure massa prop de les coses.

Ningú no podrà negar que la tasca és feixuga.

Miquel Martí i Pol

Idees per a reflexionar:

- La poesia és una forma de viure i de percebre el món.
- Escriure poesia és transformar en música i expressar mitjançant símbols el que ens ocorre tots els dies.
- Escriure un poema és apel·lar a l'energia de les emocions.

Pautes per a crear un poema:

- Escriure amb concreció. “Paisatge bonic” és una generalització. “El reflex de la poqueta nit sobre els garrofers” potser també, però crea un quadre específic, més concret.
- Comprova l'emotivitat. El poema hauria de treballar l'emotivitat. I en llegir-lo, “emocionar-nos”. No tant pel que sabem o volem dir, sinó pel que diu.
- No escrigues si no notes una força que t'impulsa a fer-ho. Pren nota, escriu coses que vulgues retenir i espera.
- Busca el teu *llenguatge*. Paraules que t'agraden, imatges que et resulten atractives...

Hom pot escriure des d'un circumstància immediata, des de la reflexió, des del misteri. Hi ha el món dels somnis, els records persistents, els pertorbadors, els complaents; hi ha notícies de periòdic i mil coses més...

Formes de començar i d'acabar:

Un poema pot començar amb una interrogació, amb una afirmació, amb una negació, una descripció... i pot acabar-se igualment amb una afirmació, una negació, una interrogació, una descripció, una confessió...

Poemes per a treballar-hi:

Taula 4. “Com un sac ple de pedres i de pluja”, de Vicent Andrés Estellés

“Com un sac ple de pedres i de pluja”

Com un sac ple de pedres i de pluja
camine, vaig i vinc, i mai no torne:

em perd enlloc i després no m'hi trobe
per la ciutat que no conec, funesta.
Com un sac ple de pedres i de pluja,
d'interrogants que ningú no em contesta,
vaig pels carrers, vaig trucant a les portes,
que se'm desfan, corcades, a les mans,
i veig buidor i veig sols estupor.
Com un sac ple de pedres i de pluja
em busque en va, per mi mateix pregunte,
la casa on visc, i ningú no em contesta
sinó jo sol, que erre en la resposta.
Com un sac ple de pedres i de pluja.

Vicent Andrés Estellés

Taula 5. “Aplec”, de Joan Vinyoli

“Aplec”

He vist anar i he vist tornar, de lluny,
aplec de gent -estendards i cridòria-
pels flancs de la muntanya.
Berenaven, bevien, ballaven excitats.
Més tard els homes han cobert les noies
esbojarrades, d'anques d'euga,
mentres el cel es feia roig.

Tu, noi sorrut, no estiguis furgant sempre
la closca del cervell, no miris
rajoles amb ocells ni vidres decorats,
no masteguis el pa de la paraula.
Uneix-te a tots. Inventa't l'alegria.

Joan Vinyoli

Taula 6. “L'equivalent”, de Joan Vinyoli

“L'equivalent”

L'equivalent de què?
Tot, sempre,
té el seu equivalent:
la nit una pissarra plena
d'estels de guix, el dia un cavall blanc

vora la mar, l' hivern un vell decrèpit
i farfallós, la primavera un crit,
l'estiu incendis, crepitar de boscos,
la tardor vent d'aram, pàmpols morats,
vermells de posta.
Jo, si per atzar algú crida el meu nom,
diré Joan carregat de foscúries.

Joan Vinyoli

Taula 7. "Plaers", de Bertol Brecht

"Plaers"

El primer esguard per la finestra al matí
El vell llibre retrobat
Rostres plens d'entusiasme
Neu, el canvi de les estacions
El diari
El gos
La dialèctica
Dutxar-se, nedar
Música antiga
Sabates còmodes
Comprendre
Música nova
Escriure, plantar
Viatjar
Cantar
Ser amable.

Bertolt Brecht

Taula 8. "Al llarg de tota una impotència", de Feliu Formosa"

"Al llarg de tota una impotència"

Un matí de diumenge

Cuiro lluent i nata.
La setena de Bruckner.
El riu amb les barcases.
El retrat ovalat.
Un lleu oreig al pont.
La riuada de notes.
La impotència del verb.
La idea del que queda.
Feliu Formosa

Idea per a reflexionar:

Gaston Bachelard: “El poeta parla en el llindar de l’èsser”

Activitats:

- Busca una fotografia familiar i descriu-la talment fa Joan Margarit a “Tres dones”.
- Analitza el poema “Aplec” i reescriu de manera diferent la segona estrofa.
- Analitza l’estructura de “L’equivalent” i fes-ne un duplicat on explicites allò que podria ser més característic del teu tarannà.
- Fes el teu poema amb l’inventari de plaers (o d’amors, pors, coses que et desagraden, moments que voldries repetir, mots que voldries sentir a cau d’orella...)

3. CONCLUSIONS

Les conclusions a què podem arribar després de l’exposició duta a terme en els apartats anteriors són:

- a) No és senzill trobar una interfície adequada per als nostres ambiciosos objectius, que combinen intencions propedèutiques i d’altres de tipus socials i conductual.
- b) La diversitat dels destinataris també implica un grau de dificultat afegit, si volem que els nostres continguts arriben a alumnat de segon de batxillerat i de primer de grau en Filologia Catalana.
- c) Després de molta reflexió, d’haver assistir a un curs de formació en Moodle i de consultar amb diversos experts, pensem que l’opció d’un curs MOOC o d’una web

amb una gimcana d'aprenentatge (o la combinació de tots dos) seria l'opció més adequada. Per això, sol·licitarem les ajudes corresponents a la Universitat d'Alacant quan isca la convocatòria per a la creació de MOOCs.

d) El material que hem preparat és la base sobre la qual es dissenyarà després el format web, necessàriament interactiu i visual. La mostra que oferim és només el pas preliminar perquè després, a la interfície triada, puguem donar-li el format interactiu desitjat.

4. DIFICULTATS TROBADES

Com ja hem avançat en els apartats anteriors, el llarg abast dels nostres objectius en el disseny del Curs d'Introducció a la Filologia Catalana han dificultat considerablement la seua materialització en el format en línia que teníem previst, ja que han implicat tot un procés de recerca i d'anàlisi de les possibles interfícies que han donat com a resultat la decisió d'ajornar el trasllat al format electrònic al curs 2016-2017. Això no obstant, hem treballat en la preparació d'esborranys amb materials als quals després donarem un aspecte més visual i interactiu. Igualment, ha estat molt complexa la tasca de connexió entre els diversos mòduls, per evitar que cada matèria (llengua, literatura i cultura) apareguera deslligada de la resta.

5. PROPOSTES DE MILLORA

En el futur, ens proposem millorar en la formació tècnica per al disseny de materials educatius en línia. Enguany hem començat l'itinerari amb un curs sobre Moodle, que ens servirà per a implementar docència virtual en la nostra tasca quotidiana, però seguirem l'any que ve formant-nos en les altres possibilitats d'ensenyament virtual a distància.

6. PREVISIÓ DE CONTINUÏTAT

Com hem avançat al llarg de tota la memòria, tenim la intenció i la necessitat de fer una altra sol·licitud d'una xarxa d'innovació docent per a traslladar adequadament els materials preparats per a la Curs d'Introducció a la Filologia Catalana a la interfície que es revele com la més adequada per a satisfer els nostres objectius, segurament un curs MOOC on s'integre una gimcana virtual. Per tant, durant el curs 2016-2017 cursarem la sol·licitud corresponent.

7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Departament de Filologia Catalana – IIFV (2016): Bases. *L'Olimpiada de Filologia Catalana*. http://www.dissenyss.com/olimpiada/bases1_3.asp Consulta del 26/07/2016.
- Furió, C. i altres (2011). Finalidades de la enseñanaza de las ciències en la Secundaria obligatoria. ¿Alfabetización científica o enseñanza propedéutica? *Enseñanza de las ciencias*, V. 19 (3), pp. 365-376.
- MOOC (2016). ¿Qué es un MOOC? *Mooc*. <http://mooc.es/que-es-un-mooc/> Consulta del 26/07/2016.
- Moodle (2016). *Moodle*. <https://moodle.org/?lang=ca> Consulta del 26/07/2016.
- Obra Social “La Caixa” (2014). La importància de llegir els clàssics. *Bits de literatura*. <https://www.educaixa.com/ca/-/bits-de-literatura-la-importancia-de-leer-los-clasicos>. Consulta del 26/07/2016.
- Rodríguez, G. & Piaggio, L. (2016). *Ariadna. Un recorregut interactiu per la història i la literatura catalana del segle XX*. <http://www.ariadnadoc.cat/> Consulta del 26/07/2016.
- Tobón, S. (2007). El enfoque complejo de las competencias y el diseño curricular por ciclos propedéuticos. *Acción pedagógica*, 16, pp. 14-28.
- Universitat Autònoma de Barcelona (2016). *Cursos propedèutics*. <http://www.uab.cat/web/informacio-academica/cursos-propedeutics-1242772397119.html>. Consulta del 26/07/2016.
- Universitat de Barcelona (2016). *Curs zero. Introducció a l'estudi del dret*. <http://www.ub.edu/dret/dret/curs0.htm> Consulta del 26/07/2016.
- Universitat Politècnica de Catalunya (2016). *Curs zero*. <http://www.etseiat.upc.edu/estudis/els-estudis-de-letseiat/estudis-de-grau/grau-en-enginyeria-en-tecnologies-industrials/curs-zero>. Consulta del 26/07/2016.
- XarxaMOOC (2016). *Introducció al llenguatge d'especialitat en les universitats de llengua catalana*. <http://xarxamooc.uaedf.ua.es/preview> Consulta del 26/07/2016.